

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuissimè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1646

De Festis Sanctorum mense Nouembri. XIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40233

uauit Officiū, Oratione excepta. Euangelium idem, quod in Comite S. Hieron. Officiū Missæ, vt in Antiphonario & Sacramentario Gregoriano. Si contingat eos diuidi, quia alter tantū Titularis est Ecclesiæ, iuxta Rubricam quæ habetur suprâ Sect. 3. cap. 10. num. 11. tunc pro S. Simone legatur in primo Nocturno de Comuni Apostol. reseruata Lect. Ep. Iudæ eidem, qui est eiusdem auctor, vt Sect. 5. cap. 12. num. 15. pag. 86. significauimus. Vide quæ diximus in prima die Maij pag. 147. At quia Lectio quarta non potest diuidi, ea legatur in Festo Titularis, & iterū in Officio alterius translata, sicuti etiam Euangelium cum Homilia. Lectiones quinta & sexta variari possunt, vt in Comuni Apostolorum. Pro varianda Oratione sumi potest Oratio Vigiliæ in numero singulari, & mutatis verbis, *præuenimus in celebramus, & præueniant in impleret.* sed in his casibus consule sacram Congregationem, vt aliquid proprium concedat.

31. Vigilia Omnium Sanctorum. In Antiphonario & Sacramentario Gregoriano habentur Orationes cum Officio Missæ; sed posterius est sancto Gregorio, ex Pamelio. Concilium Oxoniense & Beda meminerunt.

*De Festis Sanctorum mense
Nouembri.*

C A P. X I I I.

OMnium Sanctorum. Ordo Romanus habet hæc verba notanda: *In Calen. Nouem. & per totum orbem plebs vniuersa, sicut in die Natalis Domini, ad Ecclesiam in honorem Omnium Sanctorum ad Missarum solemnia conuenire studeat;*

illud attendentes, vt quidquid humana fragilitas per ignorantiam aut negligentiam in solemnitatibus ac Vigilijs Sanctorum minus plene peregerit, in hac obseruatione sancta soluat. S. Cyprianus Epistola 34. docet, natalitia Sanctorum annua celebranda esse cum Missæ Sacrificio; sed quia omnium Martyrum & aliorum non possunt singula celebrari (teste Eusebio citato à Beleth cap. 154. existimante, quotidie excedere numerum quinque millium) ideo Bonifacius IV. instituit Romæ Festum Omnium Sanctorum hac die: quod deinde alijs orbis Ecclesijs edixit Gregorius IV. anno 835. ex Sigeberto, & præsertim Gallis, & Germanis, ex Baronio in *Annal. ad annum eundem.* Neque verò est Sanctorum Martyrum tantum hoc Festum, verum etiam Confessorum, vt in Codice M. S. se legisse ait Baron. in *Martyrolog. die 13. Maij.* Habetur Festum in Sacramentario: solemne Festum in Ord. Romano. vnde Duplex primæ classis conuenienter fuit statutum. Officiū à Gregorio IV. compositum esse, scribit Schultingius ex Beleth capite 127. Pius V. mutauit omnes Lectiones; sustulit primum Responsorium, & addidit octauum de Virginitibus.

In secundo Nocturno, & per Octauam, legi iussit Sermonem accommodatum Festo, quem tribuebant alij Augustino: quod est falsum, cum ille obierit ante Bonifacium IV. alij Odoni Abbati; de quo tamen vnicum manuscriptum habemus testem in Vaticana Bibliotheca. Nomine Bedæ à Clemente VIII. iussus est legi; quia inter eius Opera habetur, & vixit ille post Bonifacium IV. vnde & in postrema recognitione Breuiarij secui

secuti sumus textum ipsum qui Bedæ adscribitur. Officium Missæ in Antiphonario & Sacramentario Gregoriano legitur, exceptis Offertorio & Communione, quæ fuerunt mutata: sed posterius est sancto Gregorio, ait Pamelius. In secundis Vesperis mandauit Urbanus VI. post Vesperas festiuas cantari Vesperas Defunctorum ritu Duplici, vt dicitur in Breuiario Venetijs edito anno 1521.

2. Commemoratio omnium Fidelium Defunctorum. Tribuitur hic ritus communiter Odiloni Abbati Cluniacensi, ex Sigeberto anno 998. à quo diffusus est in totum orbem auctoritate Apostolica; sed à Bonifacio IV. indictam esse Commemorationem hanc, scribit M. Polonus anno 607. imò anno post institutionem Festi Omnium Sanctorum ab eodem Bonifacio, docet Petrus de Natal. citatus à Demochare *Tomo 4. c. 18.* Petrus Galefinius auctorem facit Ioannem XVI. suadente Odilone, in *N. or. Martyrol.* Amalarius autem meminit de *Ordine Antiphon.* cap. 65. qui vixit post Bonifacium, & ante Odilonem, circa annum 800. & causam reddit. Post Officium, inquit, Sanctorum inserui Officium pro mortuis: multi enim transierunt de præsentis sæculo, qui non illicè Sanctis coniunguntur, pro quibus solito more Officium agitur. Hæc ille. Nota ea verba, *solito more*; ergo erat in vsu. Duplex in M. S. & 1550. De Officij auctore & ritu dicemus *Sectione nona.*

Si in Dominica occurrat, transferatur Commemoratio hæc in diem Lunæ, & Vesperæ in Vesperas Dominicæ, ex Decreto Urbani VI. *loco citato.* nisi dies Lunæ sit item impedita Festo de præcepto: tunc enim in diem

quartam Nouembris (etiam si sit impedita Festo nouem Lctionum) transfertur Officium Defunctorum cum Missis, cantata de Festo altera Missa vnà cum Officio de die. Neque Officium hoc Defunctorum omitteri debet, cum sit pars Officij diuini eo die præscripti, vt notat Suarez *libro 4. de Hor. Canonic. cap. 25. num. 8. & 9.* & cum sit pars notabilis, ad restitutionem fructuum tenetur Beneficiarius ad ratam Vesperarum, vel Matutini, vel vtriusque, prout in Bulla Pij V. de qua supra *Sectione 1. cap. 6. num. 2. pag. 11.* Decreuit etiam sacra Congregatio Rituum *prima Septembris 1607.* ne pridie vesperi recitetur Matutinum Defunctorum, sed hac die manè: quod est notandum, & obseruandum ex Rubrica propria Breuiarij. Vide *Sectionem 9. cap. 2.*

4. Vitalis & Agricolæ. In Missali Vaticano *vol. 4743.* Simplex in M. S. & 1550.

Caroli. A Paulo V. ad libitum Clerici, *6. Decembris 1613.* cum Officio & ritu Semiduplici, *3. Decembris 1616.* approbato. Si fiat Officium, in lectione Martyrologij legatur de eo primo loco. In tota Prouincia Mediolanensi celebrari potest Duplici ritu, ex Decreto sacre Congregationis Rituum *20. Nouembris 1610.* si transferatur, mutatur tertius Versus in Hymno, *Iste confessor.*

8. Octaua Omnium Sanctorum à Sixto IV. & ex Codice M. S. Ecclesie sanctæ Mariæ ad Martyres citato à Baronio in *Martyrologio hac die.* Duplex ab eodem Sixto, & in Breuiario 1550. Pius V. per totam Octauam reformauit Lectiones.

Quatuor Coronatorum. Ordo Romanus. Antiphonarium & Sacramentarium Gregorianum, cum omnibus Orationibus Missæ, sub nomine quinque aliorum, Decreto Melchiadis, ait Duran. *lib. 7. cap. 86.* Simplex in M. S. & 1550. Officium, vel ab Honorio I. qui Romæ ædificauit eorum Ecclesiam, ex Martino Cosentino in Chronicis; vel à Leone IV. qui, ex Platina, corpora eorum inuenit, & Ecclesiam illustriorem reddidit.

9. Dedicacionis Basilicæ Saluatoris. Dicta est Basilica Iulij à sancto Gregorio, item Constantiniana Lateranensis, à S. Hieronymo; cuius laudes persequitur Petrus Cardinalis Damiani in *Ep. ad Cardd. S. R. E.* ex quibus patet, eam esse caput Ecclesiarum: & hæc est potissima ratio Festi, Romæ tantum celebrabatur, Radulph. *Prop. 22.* Habetur in Missali Vatic. *vol. 4770.* Duplex in Breuiario 1521. Officium de Communi. Pius V. Lectiones 1. & 2. Nocturni addidit.

Theodori. In Antiphonario & Sacramentario Gregoriano, cum omnibus Orationibus Missæ. Habuit Orationem Nyssenus. Metaph. meminit in *Actis S. Alippy die 26. Nouemb. apud Sur. Tom. 6.* Manuel quoque *sic. de Ferijs.* Simplex in M. S. & 1550.

10. Tryphonis, &c. Constantino-poli celebre Festum Iustiniano Imperatore, ex Procopio *lib. 1. de Aedif. Iustiniani.* Romæ, ex Radulph. *Prop. 22.* in Missali Vaticano *vol. 4743.* Simplex in Breu. 1550.

11. Martini Episcopi. Leone I. Pont. celebratum fuisse hoc Festum ex Concilio Turonico, scribit Galefn. in *Martyrolog.* Habetur in Sacramentario Gregoriano: à quo in editione Ro-

mana primam tantum Orationem habemus in Missa, omnes autem in Pameliana. S. Bernardus Sermonem habuit; & de generali consuetudine testatur Radulph. *Propos. 17.* Semidupl. apud Durand. *lib. 7. cap. 1.* Duplex apud Radulph. *loco citato.* rursus Semidupl. in Breuiario 1550. à Pio V. tandem Duplex, qui & mutauit Lectiones omnes. Reliqui Officij Gallicani, vt obseruat Pamelius ad *Antiphonar. S. Gregorij*, dicitur auctor sanctus Radbodus Episcopus Traiectensis, ex Schultingio. Psalmi Nocturnorum sunt de Communi Martyris; quia sancto Martino non defuit palma martyrij, vt dicitur in Antiphona ad *Magnificat.* Officium Missæ non est idem quod in Antiphonario Gregoriano, & est posterius Gregorio, ex Pamelio.

Mennæ. In Antiphonario & Sacramentario Gregoriano. A quo in Romana habemus primam tantum Orationem Missæ, omnes autem in editione Pameliana. Simplex in Breuiar. 1550.

12. Martini Papæ. Ex Calendar. & Martyrol. Romano antiquissimis, citatis à Baron. in *Martyrolog.* & in Missali Vaticano *vol. 4743.* Semidupl. ex Microl. *cap. 43.* Romæ tantum, ex Radulph. *Propos. 22.* Simplex in M. S. & in Breu. 1550. restituitur Semidupl. à Pio V. Clemens VIII. mutauit Euangel. cum Homilia.

17. Gregorij Thaumaturgi. Nyssenus Orationem habuit. In Missali Romano non ante annum 1550. habetur Festum. Simplex à Pio V. Semidupl. à Clemente VIII. cum Homilia. Si transferatur, mutatur in Hymno, *Iste confessor*, tertius Versus.

18. Dedicacionis Basilicæ Apostolorum,

lorum. Loca ipsa antea Limina Apostolorum vocabantur; de quorum oseulo ob dignitatem lege Baronium in *Martyrologio*; unde sumitur ratio Festi. Romae tantum tempore Radulphi *Propos.* 22. in Missali Vatic. *volum.* 4743. Dupl. 1550. Pius V. Lectiones 1. & 2. Nocturni adiecit. Clem. VIII. Homiliam sancti Gregorij assignavit. Urbanus VIII. quintam Lectionem opere 1626. & verbis locupletavit anno 1627.

19. Pontiani. In Missali Vaticano prox. cit. Simplex in M. S. & 1550.

21. Praesentationis beatae Virginis. Hac die praesentatam fuisse, Vsuardus ait in *Martyrolog.* Sermones habuere Gregorius Nyssenus, Germanus Constantinop. & Georgius Nicomediensis, qui vixit circa annum 1000. Menologium, & Manuel *tit. de Ferijs.* Apud Gallos sub Carolo Magno 1375. procurante Abbate S. Nicolai in Normandia; ab his ad Saxones, tum ad Siculos transijt, vt enarrat Wion auctor Ligni vitae *lib.* 5. Pius II. & Paulus II. ex Molano in *Addit. ad Martyrolog.* vel, vt alij volunt, Sixtus IV. edixerunt. tandem restituit Festum Sixtus V. 1585. Duplex in Breu. 1550. & a Sixto V. Officium vero, quonunc vtiuntur, Clemens VIII. designavit, abrogato antiquo, quod erat de Natiuitate Virginis, mutato nomine *Natiuitatis* in *Praesentationis*; cui non bene omnes Antiphonae congruebant: & declaravit esse Duplex maius. In 7. Responf. pro *Festiuitate*, dici debet *Praesentationis*.

22. Ceciliae. In Sacramentario Gregoriano cum prima & secunda Oratione Missae; vltima deinde fuit mutata, quae tamen habetur in Codice Pa-

meliano. de generali consuetudine testatur Radul. *Propos.* 17. & in Breu. S. Isidori habetur Hymnus de ea. Semidup. apud Durand. *lib.* 7. *cap.* 1. & Radul. citatum, & item in Breu. 1550. quod perseverat. Officium Missae habetur in Antiph. Greg. Lectiones mutatae a Pio V. fuerunt.

23. Clementis. In Sacramentario Gregoriano. Sed Orationes omnes fuerunt postea mutatae; quae tamen leguntur in Codice Pameliano. de generali consuetudine Radulph. *Propos.* 17. Sanctus Bernardus Sermonem habuit. Semid. apud Radulph. citatum, & in Breuiar. 1550. imò tempore Microl. *cap.* 43. Officium est antiquum, mutatis Lectionibus & quibusdam Responsorijs a Pio V. Officium Missae, vt in Antiphonario Gregoriano.

Felicitatis. In Comite Hieron. habetur mense Iulio, & item in Sacramentario Gregoriano, a quo habemus primam & vltimam Orationem Missae; secundam etiam habet Pamelianus Codex. Sermones habuere S. Petrus Chrysologus & S. Gregor. Simplex in M. S. & 1550.

24. Chrysoconi. In Sacramentario Gregoriano. Simplex in M. S. & 1550. Officium Gregor. Missa tamen aliud est in eiusdem Antiphonario; sed Orationes, quae apud nos habentur, in citato Sacramentario leguntur.

25. Catharinae. A Treuirensibus coepit coli anno 1245. ex Lipomano *To.* 5. & de generali consuetudine fieri, scribit Radulph. *Propos.* 17. In Breuiar. Toletano duo Hymni de ea. in Missali Vatic. *volum.* 4743. habetur. Galesinius in *Martyrologio* scribit, hoc Festum in Calendario fuisse positum a Ioanne XXII. quia, inquit, in antiquis Martyrologijs de ea non legitur.

Semidup. apud Dur. *lib. 7. cap. 1.* Duplex apud Radulph. cit. rursus Semidup. in Breu. editis 1521. & 1550. Duplex tandem à Pio V. qui, retentis Oratione & Lectionibus 2. & 3. Noct. antiquum Officiū propriū integrum ablegavit. Dicitur Æcatherina in antiquo Codice citato à Baronio in *Martyrologio.*

26. Petri Alexandrini. In eius Festo S. Athanasius puer, puerilibus lusibus seria prænuntiasse scribitur à Ruffino *lib. 1. Histor. cap. 14.* Habetur Festum in Missalibus Vatic. *vol. 4743. & 4771.* & in edito Venet. 1505. non ante: in Breuiar. tamen 1550. non extat; ergo restitutum est à Pio V. qui & Simplici ritu celebrari Festum iussit.

Obijt ille tamen pridie huius diei, ex Galeſin. in *Martyrologio.* Et hæc de Proprio Sanctorum.

Addam duo pro declaratione prædictorum. Alterum est, quòd nomine *Officij Missæ* intelligimus Introitum, Graduale, Offertorium, Communionem: & in Horis Canonicis pro *Officio*, Orationem conformem Missæ, tum Antiphonas, Responsorialia, & Lectiones. Alterum est, quòd Manuelem sapiùs citauimus *tit. de Ferijs*; non quòd ipse indixerit Festa, sed Ferias in Festis, & eum tamquam testem Festorum apud Græcos obseruatorum attulimus in medium. Floruit autem anno 1180. & sequenti obiit.

SECTIO OCTAVA.

De Communi Sanctorum.

COMMUNE Sanctorum continet ea quæ ad Horas Canonicas sunt necessaria, quando in eorum Festis non habentur propria, nimirum Hymnos, Antiphonas, Psalmos, & huiusmodi. Potissimum autem deseruit ijs Sanctorum Festis, qui de numero Apostolorum sunt, Martyrum, Confessorum, Virginum, non Virginum, item Patronorum, seu Titularium; item Dedicacionis Ecclesiæ, & frequenti Officio, quod vocatur S. Mariæ in Sabbato. Sed in genere occurrit quæstio de Communi: Quo die celebrandum erit Festum illius Sancti, de quo nescitur dies obitus, neque translationis, neque insignis manifestationis, & eiusmodi; & tamen alijs de